

напрямів діяльності підприємства, де капіталовкладення в інформаційні технології можуть забезпечити найбільший економічний ефект; розробка та реалізація стратегії впровадження організаційних змін на підприємстві.

Також потрібно узгодити роботу між розробниками, замовниками та експлуатаційниками різних спеціальностей; наблизити до діалогу користувачів, замовників і розробників систем; ефективно використовувати державні та міжнародні стандарти, проте не перенавантажувати господарчі процеси на підприємстві в цілому – це дасть змогу більш гнучко синтезувати вузли АСУП та конкретизувати функції підсистем; удосконалити підходи до забезпечення динамічного управління процесом проектування в цілому і окремими процедурами проектування.

Список використаних джерел

1. Лисак, В.М. Оцінка ефективності впровадження автоматизованих систем управління підприємством: проблеми та перспективи [Текст] / В.М. Лисак // Вісник Хмельницького національного університету № 5. – Т. 2. – 2009. – С. 261-265.

2. Буичкин, В.И. Проблемы внедрения информационных технологий на предприятия различных форм бизнеса // Молодежный научный форум: Технические и математические науки: электр. сб. ст. по мат. XVIII междунар. студ. науч.-практ. конф. № 11(18). URL: [https://nauchforum.ru/archive/MNF_tech/11\(18\).pdf](https://nauchforum.ru/archive/MNF_tech/11(18).pdf).

3. Святненко, В. Практичні аспекти впровадження інформаційних систем управління на вітчизняних підприємствах / В. Святненко, І. Нетреба // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2012. – Вип. 137. – С. 26-31. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2012_137_8.

*Назаренко К.М., ст. гр. ІЗП-17м,
Сисоліна Н.П., к.е.н., доц.
кафедри економіки та підприємництва
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький*

РИЗИКИ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Важливим елементом підприємницької діяльності є ризик. Досягає успіху той підприємець, який уміє вчасно ризикувати. В умовах ринкової економіки ризик – ключовий елемент підприємницької діяльності. Жорстка конкуренція на ринку, соціально-економічна, політична нестабільність, визначають актуальність проблеми вчасного розпізнавання та оцінки підприємницьких ризиків. Розвиток ризикових ситуацій може привести як до позитивних результатів, але також до настання несприятливих збиткових наслідків. Підприємець, який уміє прорахувати ризик, отримує бажаний результат у вигляді збільшення прибутку.

Метою дослідження є розгляд сутності поняття «ризик» та його вплив на успішну підприємницьку діяльність; вивчення основних методів оцінки ризиків та шляхів мінімізації їх негативного впливу.

Ризик – це об’єктивно-суб’єктивна категорія, яку розглядають як ймовірність відхилення фактичного результату від очікуваного, міру невдачі з урахуванням впливу керованих і некерованих факторів, невпевненість у можливому результаті, або ж прийняття рішення у ситуації невизначеності [1].

Підприємницький ризик – це загроза понести втрати при будь-яких видах діяльності, пов’язаних із виробництвом продукції, товарів чи послуг, у вигляді додаткових витрат, або отримання доходів нижче від прогнозованих. Він включає ризик повної чи часткової втрати майна або грошового внеску, у тому числі й ризик банкрутства, характерний для ринкових відносин [2].

Ризик підприємницької діяльності важливо розглядати з багатьох аспектів. Багато в чому він визначається залежністю від зовнішніх (політичних, природно-кліматичних, соціально-економічних) та внутрішніх факторів (спеціалізація, матеріально-технічна база, кадрова політика, маркетинг, фінанси, менеджмент). До основних видів підприємницьких ризиків відносяться: виробничі (невчасність графіка поставки продуктів, умови транспортування, нещасні випадки на виробництві, пошкодження майна, кваліфікація кадрів, сезонність, збій графіка роботи), інвестиційні (на стадіях підготовки проекту та його реалізації), фінансові (ризик підвищення орендних ставок, зростання цін на сировину, активізація конкурентів, загроза банкрутства тощо).

Також ризики можуть бути класифіковані і по інших ознаках, наприклад, ризики чисті (тобто можливість отримання збитків або нульового результату) і спекулятивні, динамічні і статичні, абсолютні і відносні.

Ведення будь-якого виду підприємницької діяльності пронизано ризиком, уникнути якого неможливо, особливо це стосується сфери громадського харчування. Саме походження ризиків буває різним, вони як можуть призвести до негативних фінансових наслідків, так і навпаки сприяють підйому позицій на ринку, фінансової винагороди, а також позитивно впливати на колектив, стимулюючи до отримання нових компетенцій у галузі та покращення сервісу. Саме тому, аби задовольнити потреби клієнтів часто доводиться йти на ризик, задля утримання лідерських позицій на конкурентному ринку. Для успішного функціонування бізнесу, необхідно впроваджувати своєрідні «ноу-хау», які будуть приваблювати клієнтів і робити його унікальним серед інших конкурентів.

Приведемо групи методів по зниженню ризиків:

- 1) технічні методи, які засновані на впровадженні різних технічних заходів;
- 2) правові методи, такі як страхування, застава, неустойка (штраф, пеня), гарантія, завдаток тощо;

- 3) організаційно-економічні методи, що включають комплекс заходів, направлених на попередження втрат від ризику у випадках виникнення несприятливих обставин, а також на їх компенсацію у випадках виникнення втрат.

Найбільш розповсюдженими методами зниження ризику є: розподіл ризику між учасниками підприємницької діяльності; страхування ризику; резервування коштів на покриття непередбачених витрат; нейтралізація часткових ризиків; зниження ризику в плані фінансування.

У процесі ведення підприємницької діяльності уникнути ризику неможливо, проте можна мінімізувати негативні наслідки. Саме тому, необхідно ретельно підходити до питання вибору методів їх оцінки. Вчені пропонують використовувати метод експертних оцінок (бальна оцінка); середньоквадратичне відхилення (показник ступеня ризику реалізації); коефіцієнта варіації (стабільність ситуації або ступінь ризику); статистичний метод (кількісна інформація); аналітичний метод (експертний відбір). Перевагами усіх є об'єднання факторного аналізу параметрів, які впливають на ризик і виявлення можливих способів зниження його ступеня, проте кожний з них має певні проблемні аспекти.

Основною метою управління ризиками є їх мінімізація з метою уникнення або часткового зменшення можливих втрат від їх дії, покриття або ж перерозподілу ризиків підприємницької діяльності у просторі та часі [3].

Мінімізувати ризики можливо за допомогою делегування (перерозподілу інвестованих коштів); лімітування (встановлення граничних сум витрат); спеціальних застережень (відшкодування збитків); самострахування (створення натуральних і грошових страхових фондів); хеджування (укладення угод).

Отже, підприємницька діяльність – це завжди ризик, тим паче у сучасні нелегкі часи для української економіки. Щоб вижити у конкурентному ринковому середовищі, підприємствам необхідно приймати нетрадиційні та сміливі рішення.

Проте, необхідно заздалегідь розумно підходити до питання розпізнання та правильної оцінки можливих загроз, із метою обмеження його негативного впливу та мінімізації обсягів фінансових втрат. Для цього важливо також застосовувати комплексний показник економічної безпеки підприємства [4].

Список використаних джерел

1. Диба, М.І. Суть та види фінансових ризиків у системі ризик-менеджменту підприємства / М.І. Диба // Національний університет «Львівська політехніка». Серія : Облік та аудит. – 2008. – № 1. – С. 22-28.
2. Чуприна, І.В. Поняття та класифікація ризиків в підприємницькій діяльності / І.В. Чуприна // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія : Економічні науки. – 2012. – № 4. – С. 187-193.
3. Партин, Г.О. Фінансові ризики підприємства та методи їх нейтралізації / Г.О. Партин, О.А. Бурба // Науковий вісник НЛТУ. Серія : Економіка. – 2010. – № 20. – С. 215-220.
4. Сисоліна, Н.П. Система економічної безпеки машинобудівних підприємств / Н.П. Сисоліна, Г.В. Савеленко // Economics and management: problems of science and practice: Collection of scientific articles. – Vol.2 – Verlag SWG imex GmbH, Nurnberg, Deutschland, 2014.- P. 262-267.